

Kvinnan i vitt

Vi var på frysavdelningen på Fat Kat Foods när jag första gången såg Hannah Schneider, två dagar efter vår ankomst till Stockton. Jag stod bredvid kundvagnen och väntade på att pappa skulle bestämma sig för vilken sorts glass han ville ha.

»Amerikas främsta bidrag till historien är inte atombomben, inte fundamentalism, inte fettsugning, inte Elvis, inte ens den rätt skarpsinniga insikten att gentlemän föredrar blondiner, utan de fantastiska höjder till vilka hon har lyft glass», brukade han säga när han stod med frysdörren öppen och inspekterade varenda Ben & Jerry-glass, fullkomligt omedveten om kunderna som skockades runt honom i väntan på att han skulle flytta på sig.

Medan han skärskådade förpackningarna på hyllan likt en forskare i färd med att skapa en korrekt DNA-profil från ett hårstrå, fick jag syn på en kvinna som stod längst bort i gången.

Hon var mörkhårig, smal som ett ridspö. Klädd som för en begravning i svart dräkt och svarta 80-talsskor med stilettklackar (mer dolk än sko) såg hon helt malplacerad ut, dränkt i Fat Kat Foods neonljus och smetiga musik. Av hennes sätt att studera baksidan på ett paket frysta ärtor var det emellertid uppenbart att hon trivdes med att vara malplacerad, ett ensamt bombnedslag insmuget på en Norman Rockwell, en påfågel bland bufflar. Hon utstrålade en blandning av tillfredsställelse och självmedvetenhet, som alla vackra kvinnor som är vana att bli betraktade, och det fick mig att hata henne.

Jag hade för länge sedan bestämt mig för att förakta alla som trodde att de var föremål för alla andras HELBILDER, ÅKNINGAR, HALVBILDER, NÄR-

BILDER och ZOOMNINGAR, förmodligen för att jag inte kunde föreställa mig att jag själv kunde finnas med i någon annans storyboard, inte ens mitt eget. Ändå kunde varken jag eller mannen som stirrade på henne med en Lean Cuisine i handen och munnen formad till ett O låta bli att ropa »Tystnad, tagning!» för hon var även på det här avståndet sanslöst vacker och märklig, och som pappa brukade deklamera när han var i whiskystämning, »'Skönhet är sanning, och sanning skönhet – det är allt ni vet / och allt ni här behöver veta'».

Hon lade tillbaka ärtorna på hyllan och började gå mot oss.

»New York Super Fudge eller Phish Food?» frågade pappa.

Hennes klackar högg mot golvet. Jag ville inte stirra, så jag gjorde ett föga övertygande försök att verka intresserad av näringsvärdet i olika glasspinnar.

Pappa såg henne inte. »Man kan ju alltid ta Chocolate Fudge förstås», sa han. »Åh, titta, Peace of Cake, det måste vara en ny sort, fast vill man verkligen ha cheesecake med vadå, kakrippel? Känns lite överlastat.»

När hon passerade oss kastade hon en blick på pappa där han stod och spanade in i frysen. Hon tittade på mig och log.

Hon hade ett elegant, liksom romantiskt, finmejslat ansikte, som gjorde sig bra i både intensivt ljus och djupaste skugga. Och hon var äldre än jag först hade trott, någonstans mellan trettiofem och fyrtio. Men det mest magnifika var ändå hennes aura av Chateau Marmont-bungalow, känslan av RKO, något jag aldrig tidigare hade stött på i verkliga livet, bara när jag och pappa satt uppe på småtimmarna och tittade på *Jezebel*.

Ja, i hennes hållning och hennes metronomlikt precisa steg (som nu försvann bakom ställningen med potatischips) fanns ett drag av Paramount Studios, av en tumlare whisky och slängkyssar på Ciro's. När hon öppnade munnen skulle hon inte låta undslippa sig vår tids uttorkade fraser, utan använda fuktiga uttryck som *beundrare*, *distignerad* och *champagne-cocktail* (och något enstaka *alla tiders*), och när hon bedömde en person, tog in honom/henne, skulle hon sätta sådana nästan utrotade personlighetsdrag som Karaktär, Anseende, Integritet och Klass framför alla andra.

Inte så att hon inte var *verklig*. Det var hon. En hårslinga som hade hamnat fel, ett fladder av vitt ludd på kjolen. Det kändes bara som att hon någonstans, någon gång hade varit en firad skönhet. Och en självsäker, rentav aggressiv glimt i hennes ögon gjorde mig övertygad om att hon planerade en comeback.

»Jag lutar åt Dublin Mud Slide. Vad tycker du? Blue?»

* * *

Om hennes uppdykande i mitt liv hade begränsat sig till denna enda Hitchcockaktiga cameo, tror jag ändå att jag skulle minnas henne, kanske inte lika detaljerat som jag minns den stekheta sommarkväll när jag första gången såg *Borta med vinden* på Lancelot Dreamsweep Drive-in och pappa prompt skulle prata om vilka stjärnbilder man kunde se («Där är Andromeda»), inte bara när Scarlett trotsade Sherman eller kräktes upp moroten, utan också när Rhett sa »I don't give a damn».

Nu föll det sig så att jag inte behövde vänta mer än ett dygn innan jag fick se henne igen, den här gången i en talroll.

Jag skulle börja skolan om tre dagar och helt i linje med sin nya vändarett-nytt-blad-personlighet hade pappa insisterat på att vi skulle tillbringa eftermiddagen på Blue Crest Mall på Stickley's tonårsavdelning, där han uppmanade mig att prova diverse Back-2-School-kläder och bad om modetips från en ms Camille Luthers (se »Curly Coated Retriever», *Hundlexikon*, vol. 1). Camille var avdelningschef på Tonår och hade inte bara arbetat där under de senaste åtta åren, utan visste också vilken Stickley-stil som gällde den här säsongen tack vare sin egen omhuldade dotter, som var i min ålder och hette Cinnamon.

Ms Luthers, om ett par gröna byxor som liknade dem som bars av Folkets befrielsearmé, storlek small: »De här ser ut att passa dig perfekt.» Hon tryckte ivrigt galgen mot min midja och stirrade på mig i spegeln med huvudet på sned, som om hon försökte uppfatta ett svagt ljud. »De passar Cinnamon perfekt också. Jag har nyligen köpt ett par åt henne och hon bor i dem. Hon vägrar att ta dem av sig.»

Ms Luthers, om en bylsig vit skjorta med buttondown-krage, liknande dem som bars av bolsjevikerna när de stormade Vinterpalatset, storlek extra small: »Den här är också du. Cinnamon har en i varje färg. Ni har ungefär samma kroppsbyggnad. Fin benstomme. Alla tror att hon är anorektisk, men det är hon inte och många av hennes kamrater blir avundsjuka när de tvingas leva på frukt och bagels bara för att komma i en 38:a.»

När vi lämnade Stickley's tonårsavdelning med lejonparten av Cinnamons rebellutstyrelse, följde vi ms Luthers hjälpsamma tips och fortsatte till Surely Shoes på Mercy Avenue i North Stockton.

»De här är nog precis i Cinnamons smak», sa pappa och höll upp en stor svart platåsko.

»Nej», sa jag.

»Tack gode gud. Man kan lugnt säga att Chanel vänder sig i sin grav.»

»Humphrey Bogart hade plåtåskor under hela inspelningen av *Casablanca*», var det någon som sa.

Jag vände mig om i tron att jag skulle få se en mamma kretsande runt pappa likt en kappgam spanande efter kadaver, men det fick jag inte.

Det var *hon*, kvinnan från Fat Kat Foods.

Hon var lång, hade tajta jeans, en välsittande tweedkavaj och stora svarta glasögon på huvudet. Hennes mörkbruna hår föll lojt runt ansiktet.

»Även om han inte var Einstein eller Tolstoj» sa hon, »tror jag inte att världen skulle vara densamma utan honom. Särskilt inte om han hade varit tvungen att titta *upp* mot Ingrid Bergman och säga: 'Here's looking at you, kid'.»

Hon hade en underbar röst, en influensaröst.

»Ni är visst inte härifrån?» frågade hon pappa.

Han stirrade uttryckslost på henne.

Att se pappa interagera med vackra kvinnor var alltid som att bevittna ett underligt, liksom oinspirerat kemiskt experiment. För det mesta blev det ingen reaktion alls. Andra gånger kunde det *verka* som om pappa och kvinnan reagerade våldsamt, med värme-, ljus- och gasutveckling. Men det utmynnade aldrig i någon användbar produkt som plast eller glas, bara en vidrig stank.

»Nej», sa pappa. »Det är vi inte.»

»Har ni precis flyttat hit?»

»Ja.» Han log, men det kunde inte dölja hans önskan att avsluta samtalet.

»Trivs ni?»

»Som fiskar.»

Jag förstod inte varför han inte var trevligare mot henne. I vanliga fall hade pappa inget att invända mot att en eller annan nattslända surrade fram till honom. Och han var sannerligen inte främmande för att uppmuntra dem och dra ifrån ridån och tända alla strålkastare genom att kasta sig in i en improviserad föreläsning om Gorbatjov eller vapenkontroll eller inbördeskrigets ABC (vars kontenta gick nattsländan förbi som en sällsynt regndroppe), gärna med anspelningar på det imponerande verk han höll på att författa, *Jämgreppet*.

Jag undrade om hon var för snygg eller för lång för honom (de var nästan lika långa) eller om han kanske hade störts av hennes spontana kommentar om Bogie. Ett av pappas främsta irritationsmoment var att bli »in-

formerad» om något han redan visste, och pappa och jag var väl bekanta med hennes lilla faktasmula. Under bilresan mellan Little Rock och Portland hade jag läst högt ur den informativa *Skurkar, dvärgar, stora öron och löständer: Den sanna bilden av Hollywoods manliga stjärnor* (Rivette, 1981) och *Andra röster, 32 rum: Mitt liv som L. B. Mayers hembitråde* (Hart, 1961). Mellan San Diego och Salt Lake City hade jag läst oräkneliga kändisbiografier, auktoriserade och icke auktoriserade, om bland andra Howard Hughes, Bette Davis, Frank Sinatra och Cary Grant, samt den mycket minnesvärda *Jesus, visa mig något nytt: Kristus på vita duken 1912–1988 och varför Hollywood borde sluta filmatisera Jesu liv* (Hatcher, 1989).

»Och din dotter», sa hon och log mot mig, »vilken skola ska hon gå i?»

Jag öppnade munnen men pappa hann före.

»St. Gallway.»

Han stirrade stint på mig med sin nu-drar-jag-härifrån-blick som snart gled över i snälla-dra-i-utlösninglinan och sedan kan-du-vara-snäll-och-utdela-ett-nackslag. I vanliga fall reserverade han dessa blickar för de gånger han jagades av en nattslända med något slags fysiskt handikapp, som dåligt lokalsinne (extrem närsynthet) eller oregelbunden vingförling (nervösa ryckningar).

»Jag arbetar som lärare där», sa hon och sträckte fram handen mot mig.
»Hannah Schneider.»

»Blue Van Meer.»

»Vilket underbart namn.» Hon tittade på pappa.

»Gareth», sa han efter ett par sekunder.

»Trevligt att träffas.»

Med den kaxiga självsäkerhet som endast den besitter som har skakat av sig etiketten bombnedslag och bevisat att hon är en skådespelerska med imponerande bredd och talang (och förmåga att dra publik), berättade Hannah Schneider för pappa och mig att hon sedan tre år tillbaka hade undervisat i filmhistoria, ett tillvalsämne för samtliga årskurser. Hon slog också fast att St. Gallway var »en mycket speciell plats».

»Nej, nu måste vi gå», sa pappa, och vände sig mot mig. »Ska inte du ha pianolektion nu?» (Jag skulle inte ha pianolektion och hade aldrig haft någon heller.)

Men Hannah Schneider pratade obekymrat på, som om pappa och jag var reportrar från *Confidential* som hade väntat ett halvår på att få intervjua henne. Ändå fanns det inget direkt högdraget eller överlägset i hen-

nes sätt; hon utgick helt enkelt från att man var djupt fångslad av vad hon än hade att säga. Och det *var* man. Hon frågade var vi kom ifrån («Ohio», sjöd pappa), vilken årskurs jag gick i («sista», kokade pappa), om vi trivdes i vårt nya hus («enormt», fradgade pappa), och förklarade att hon hade flyttat hit för tre år sedan från San Francisco («otroligt», fnös pappa). Han hade helt enkelt inget annat val än att kasta åt henne en brödsmula.

»Vi kanske träffas på en hemmamatch någon gång», sa han, och vinkade farväl (ett en-hand-i-luften »Vi ses» som hade kunnat tolkas som »Inte nu») och föste mig mot utgången i främre delen av affären. (Pappa hade aldrig gått på en hemmamatch och hade inga planer på att göra det heller. De flesta bollsporter, liksom de tjoande och hojtande åskådarna, var »pinsamma» i hans ögon, »helt, helt fel», »patetiska uttryck för *Australopithecus* inom människan». »Vi har väl alla en *Australopithecus* inom oss, men jag vill helst att min ska stanna långt inne i sin grotta, karvande på döda mammutar med sina enkla stenverktyg.»)

»Tack gode gud att vi klarade oss levande därifrån», sa pappa när han startade bilen.

»Vad handlade det *där* om?»

»Ja, säg det. Jag har sagt det förr, de där överåriga amerikanska feministerna som berömmar sig av att betala notan och öppna dörren själva, alltså, de är inte de fascinerande, moderna kvinnor som de inbillar sig att de är. Nej, de är Magellansonder på jakt efter en man att lägga sig i omloppsbana kring.»

En av pappas favoritkommentarer beträffande könen var att likna starka kvinnor vid rymdfarkoster (satelliter, rymdsonder, kretsare, landare) och män vid de ofrivilliga målen för deras expeditioner (planeter, månar, kometer, asteroider). Själv såg sig pappa givetvis som en planet så avlägsen att den bara hade drabbats av ett enda besök – av den framgångsrika men kortvariga Natashaexpeditionen.

»Jag pratar om dig», sa jag. »Du var oförsämd.»

»Oförsämd?»

»Ja. Hon var trevlig. Jag gillade henne.»

»Folk är inte 'trevliga' när de tränger sig på en, när de våldslandar och tar sig friheten att skicka ut radarsignaler som studsar på ens yta och skapar panoramabilder av ens landskap som skickas ut i rymden i all oändlighet.»

»Vera Strauss då?»

»Vem då?»

»Vera P. Strauss.»

»Jaså. Veterinären?»

»Kassörska i snabbkassan på Hearty Health Foods.»

»Just det. Hon ville bli veterinär, minns jag.»

»Hon antastade oss mitt i din ...»

»Födelsedagsmiddag. På Wilber Steak, ja, jag vet.»

»Wilson Steakhouse i Meade.»

»Ja, jag ...»

»Du bad henne slå sig ner och vi tvingades lyssna på hennes hemska historier i tre timmar.»

»Om hennes stackars bror som fick så mycket psykokirurgi, ja, jag minns, och jag har ju bett om ursäkt för det. Hur skulle jag kunna veta att hon själv var en kandidat för elchocker, att vi borde ha ringt de där människorna som dyker upp i slutet av *Linje Lusta* för att forsla bort kvinnan?»

»Fast då hörde jag inte att du beskärnade dig över hennes panoramabilder.»

»Det ligger något i det du säger. Men jag minns tydligt att Vera ändå hade något särskilt. Att detta särskilda visade sig vara av Sylvia Plath-varianten, ja, det kunde ju inte jag rå för. Och hon var åtminstone extraordinär på något vis. Hon gav oss åtminstone en rå, ocensurerad demonstration av vansinne. Den här senaste kvinnan, den här – jag kommer inte ens ihåg vad hon hette.»

»Hannah Schneider.»

»Ja, alltså, hon var ...»

»Vadå?»

»Banal.»

»Du är ju rubbad.»

»Jag ägnade inte sex timmar åt att förhöra dig på där inlärningskorten med avancerad vokabulär för att du skulle använda ord som 'rubbad' i ett samtal ...»

»Du är *utrerad*», sa jag, lade armarna i kors och stirrade ut genom fönstret på eftermiddagstrafiken. »Och Hannah Schneider var» – jag ville komma på några bra ord som skulle sopa golvet med pappa – »intagande. Men samtidigt abstrus.»

»Jaså?»

»Hon gick förresten förbi oss på snabbköpet i går.»

»Vem?»

»Hannah.»

Han kastade en hastig överraskad blick mot mig. »Var den där kvinnan på Fat Kat Foods?»

Jag nickade. »Gick rakt förbi oss.»

Han satt tyst en stund, sedan suckade han. »Hoppas bara att hon inte är en sådan där skrotad Galileosond. Jag tror inte att jag klarar en kraschlandning till. Vad var det hon hette? Hon från Cocorro ...»

»Betina Mendejo.»

»Ja, Betina, med den söta lilla astmatiska fyraåringen.»

»Hon hade en nittonårig dotter som skulle bli dietist.»

»Ja, visst ja», sa pappa och nickade. »Nu minns jag.»